

Toetsingskader Risicoregelingen

Vrijwaring Woonstichting Geertruidenberg (WSG)

Inleiding

Woonstichting Geertruidenberg (WSG) voert sinds 2013 het huidige saneringsbesluit uit. Deze saneringsperiode loopt per 1 juli 2018 af. Eind 2017 heeft WSG een aanvullende aanvraag voor saneringssubsidie ingediend. Een besluit daarover zal voor 1 juli 2018 worden genomen. De huidige bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering van WSG liep echter 30 april 2018 af en de huidige verzekeraar is niet bereid deze te verlengen. Gegeven de financiële situatie bij WSG is tot op heden nog geen andere verzekeraar bereid een nieuwe verzekering af te sluiten, al lopen er wel gesprekken. Om te voorkomen dat de afwikkeling van de financiële problemen bij WSG vertraagt, worden het huidige bestuur en de raad van commissarissen (RvC) van WSG voor de periode van 1 mei 2018 tot maximaal een half jaar na het voor 1 juli te nemen saneringsbesluit gevrijwaard tot een maximum van € 2,5 mln. zodat zij de noodzakelijke rechtshandelingen ter uitvoering van het saneringsbesluit kunnen uitvoeren. Het betreft kosten voor juridisch verweer en aansprakelijkheid bij ernstig nalatig handelen, waarbij aansprakelijkheid bij opzettelijk of bewust roekeloos handelen is uitgesloten.

Rol van de overheid

1) Wat is het probleem dat aanleiding is voor het beleidsvoorstel?

De bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering voor het huidige bestuur en de RvC van WSG loopt op 30 april 2018 af. Er is op dit moment ook geen andere verzekeraar bereid om een nieuwe verzekering af te sluiten voor de zittende bestuurder en de RvC. Redenen zijn de financiële situatie bij WSG, de grote aanspraken die zijn gedaan door het oude bestuur en de onzekerheid over de toekomst van WSG, aangezien nog geen besluit is genomen op de saneringsaanvraag van WSG.

2) Waarom rekent de centrale overheid het tot haar verantwoordelijkheid om het probleem op te lossen?

De vrijwaring door de Staat wordt gegeven met het oog op het afwickelen van het formele saneringsbesluit voor WSG met een maximale looptijd van 6 maanden na het saneringsbesluit. Naar verwachting zal 6 maanden voldoende zijn om het saneringsbesluit WSG af te wikkelen, dan wel bij mogelijk zelfstandig voortbestaan een nieuwe verzekeraar te vinden. In het besluit wordt gekozen voor een van de oplossingsrichtingen die WSG in haar saneringsaanvraag heeft opgenomen. Dit heeft mogelijk tot gevolg dat onderdelen van WSG overgaan naar andere corporaties. Deze partijen hebben al due diligence onderzoek gedaan, alle vervolgstappen zijn in kaart gebracht en er ligt een uitgewerkt plan waarmee de overgang in een half jaar gerealiseerd kan worden. Alternatief is dat het gevolg van het saneringsbesluit is dat WSG zelfstandig voort kan bestaan. Op dat moment is de verwachting dat WSG weer zelf een verzekering kan afsluiten, aangezien er met een saneringsbesluit duidelijkheid komt over de toekomst en over de afwikkeling van de financiële problemen.

Het huidige bestuur voert sinds 2013 het publieke saneringsbesluit uit en dient een nieuw te nemen saneringsbesluit (voor 1 juli 2018) uit te voeren. De huidige bestuurder en RvC zijn aangetreden nadat de financiële problemen geconstateerd zijn en zij proberen deze problemen op te lossen binnen het huidige saneringsregime (de oorzaak van de problemen ligt in de periode daarvoor). Na het nemen van het saneringsbesluit moeten bestuur en RvC verschillende noodzakelijke rechtshandelingen verrichten. Zij willen dit niet onverzekerd doen. Met name eventuele kosten van juridisch verweer zijn een te groot (persoonlijk) financieel risico. WSG heeft zich maximaal ingespannen en blijft dit doen om zelf (opnieuw) een bestuursaansprakelijkheidsverzekering af te sluiten. Dit is echter niet mogelijk gebleken.

Het is onwenselijk dat de afwikkeling van de financiële problemen van WSG vertraagt. Met de vrijwaring wordt voorkomen dat een bestuurlijk vacuüm ontstaat na mogelijk aftreden van het huidige bestuur als zij onverzekerd het besluit moeten uitvoeren. Het is daarbij de verwachting dat er geen animo zal zijn voor vervangende bestuurders aangezien ook zij geen bestuursaansprakelijkheidsverzekering kunnen krijgen in de huidige situatie. Er is bovendien een risico dat de mogelijke oplossingsrichtingen worden beperkt indien een bestuurlijk vacuüm ontstaat.

3) *Is het voorstel voor de risicoregeling:*

- a) *ter compensatie van risico's die niet in de markt kunnen worden gedekt, en/of*
- b) *het beste instrument waarmee een optimale doelmatigheidswinst kan worden bewerkstelligd ten opzichte van andere beleidsinstrumenten? Maak een vergelijking met alternatieve beleidsinstrumenten.*

Het verlenen van een vrijwaring aan bestuurders door de Staat is ongebruikelijk en een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering heeft ten aller tijde de voorkeur. Dit is ook gebruikelijk in de sector. Er wordt dan ook nog steeds actief gezocht naar een bereidwillige verzekeraar. Mocht er alsnog een verzekeraar worden gevonden vervalt deze garantieregeling.

Omdat het nauwelijks voorkomt dat de Staat een dergelijke vrijwaring geeft, is ook onderzocht of er andere opties zijn om dit probleem op te lossen. Dit heeft niet geleid tot een ander reëel juridisch alternatief voor de vrijwaring. Het aanblijven van het huidige bestuur is, gelet op het feit dat op korte termijn acties moeten worden ondernomen, van belang met het oog op de continuïteit. Het bestuur is verantwoordelijk voor het vinden van vervanging, hetgeen niet haalbaar zal zijn zonder aansprakelijkheidsverzekering. Het vervangen van het bestuur door een bewindvoerder is geen alternatief. Dit kan alleen op verzoek van de toezichthouder gebeuren indien sprake is van het berokkenen van ernstige schade aan de volkshuisvesting door de toegelaten instelling. Daarvan is geen sprake.

4) *Op welke wijze wordt het nieuw aan te gane risico gecompenseerd door risico's vanuit andere risicoregelingen binnen de begroting te verminderen?*

Gezien de aard, de beperkte omvang en de korte duur van de regeling ligt compensatie bij de andere risicoregelingen (met name achterborgstellingen) niet voor de hand. Het financiële risico wordt opgevangen binnen de begroting van BZK.

Risico's en risicobeheersing

5) *Wat zijn de risico's van de regeling voor het Rijk:*

- a) *Wat is het totaalrisico van de regeling op jaarbasis? Kent de regeling een totaalplafond?*
- b) *Hoe staan risico en rendement van de regeling tot elkaar in verhouding?*
- c) *Wat is de inschatting van het risico voor het Rijk in termen van waarschijnlijkheid, impact, blootstellingduur en beheersingsmate?*

De vrijwaring kent een maximum van € 2,5 mln. in totaal. De kans dat de bestuurder of huidige RvC daadwerkelijk aansprakelijk zullen worden bevonden wordt klein ingeschat. De bestuurders zijn aangesteld na het ontstaan van de financiële problemen en hebben geacteerd in een periode dat de toezichthouder Autoriteit woningcorporaties (Aw) en het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) zeer nauw betrokken zijn geweest (en nog altijd zijn) bij de sanering van WSG. Zij hebben de handelingen van WSG nauwlettend in de gaten gehouden onder meer in het kader van het verscherpt toezicht met dienaangaande frequente verantwoordingsmomenten.

- 6) *Welke risicobeheersende en risicomitigerende maatregelen worden getroffen om het risico voor het Rijk te minimaliseren? Heeft de budgettaire verantwoordelijke minister voldoende mogelijkheden tot beheersing van de risico's, ook als de regeling op afstand van het Rijk wordt uitgevoerd?*

Met een maximum bedrag van € 2,5 mln., een looptijd vanaf 1 mei 2018 tot een half jaar na het saneringsbesluit WSG en een maximale periode tot 5 jaar na dato waarin aanspraken kunnen worden gedaan is de regeling begrenst in zowel omvang als in tijd. In de betreffende periode zijn het ministerie van BZK, de toezichthouder en het waarborgfonds nauw betrokken.

- 7) *Bij complexe risico's: hoe beoordeelt een onafhankelijke expert het risico van het voorstel en de risicobeheersende en risicomitigerende maatregelen van Rijk?*

Niet van toepassing.

Vormgeving

- 8) *Welke premie wordt voorgesteld en hoeveel wordt doorberekend aan de eindgebruiker? Is deze premie kostendekkend en marktconform. Zo nee, hoeveel budgettaire ruimte wordt het door het vakdepartementspecifiek ingezet?*

Er is geen instrument voor handen om objectief te bepalen bij welke hoogte een eenmalige premie voor de bestuurder en de RvC van WSG een reële weergave vormt van het risico. Door de eerder betaalde premies voor de afgelopen bestuursaansprakelijkheidsverzekering te extrapoleren is een marktconforme premie vastgesteld op € 3.333,33 in totaal.

- 9) *Hoe wordt de risicovoorziening vormgegeven?*

Er wordt geen risicovoorziening ingesteld op de BZK-begroting voor deze regeling. Eventuele uitgaven voortvloeiend uit de regeling komen ten laste van de begroting van BZK.

- 10) *Welke horizonbepaling wordt gehanteerd (standaardtermijn is maximaal 5 jaar)?*

De regeling kent een looptijd vanaf 1 mei 2018 tot maximaal een half jaar na het genomen saneringsbesluit WSG en is begrenst op vijf jaar na dato.

- 11) *Wie voert de risicoregeling uit en wat zijn de uitvoeringskosten van de regeling?*

Het ministerie van BZK voert de regeling uit. Indien aanspraak op de regeling wordt gedaan, beperken de uitvoeringskosten zich tot verschillende administratieve handelingen en ambtelijke / juridische ondersteuning. Dit wordt opgevangen binnen de reguliere apparaatsuitgaven van het ministerie van BZK.

- 12) *Hoe wordt de regeling geëvalueerd, welke informatie is daarvoor relevant evaluatie en hoe wordt een deugdelijke evaluatie geborgd?*

Gezien de eenmaligheid, de aard en de duur van de regeling wordt deze niet geëvalueerd.